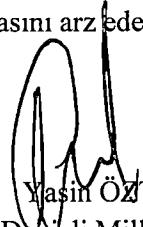

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ticaret Bakanı Prof. Dr. Ömer BOLAT tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Esnaf yalnızca ticaret yapan kişi değildir.

Esnaf mahallenin bakkalıdır, berberidir, lokantacıdır, tamircisidir, terzisidir, kahvecisidir.

Esnaf şehirlerimizin ekonomik ve sosyal hafızasıdır.

Ancak bugün küçük esnaf kira, elektrik, doğal gaz, vergi, sigorta primi, kredi taksitleri, personel giderleri ve sürekli artan mal maliyetleri arasında sıkışmış durumdadır.

Birçok esnaf sabah dükkânını açtığı anda "Bugün ne kadar kazanırım?" sorusunu değil, "Bugün hangi borcumu ödeyebilirim?" sorusunu sormaktadır.

TESK tarafından açıklanan verilere göre yalnızca 2026 yılının ilk üç ayında yaklaşık 34 bin esnaf iş yeri kapanmıştır. TOBB verilerinde de 2026'nın ilk altı ayında kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısının geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 11,8 arttığı görülmektedir.

Bu rakamların her biri bir kepengin kapanması anlamına gelmektedir.

Her kapanan kepengin arkasında yılların emeği, borçlar, aileler ve kimi zaman yanında çalışan insanların işsiz kalması vardır.

Esnafın cirosunun artması dahi tek başına kazancının arttığı anlamına gelmemektedir. Fiyatlar yükseldiğinde ciro büyüyebilir; ancak kira, enerji, personel ve mal maliyetleri daha hızlı yükseliyorsa esnaf gerçekte fakirleşmektedir.

Küçük esnaf bir yandan zincir marketlerle, büyük elektronik ticaret platformlarıyla ve yüksek sermayeli işletmelerle rekabet etmekte; diğer yandan vergi ve prim yüklerini taşımaya çalışmaktadır. Esnaf krediyle borç kapatıyor, kredi kartıyla mal alıyor ve başka bir borcun vadesini getirmek için yeni borçlanmaya gidiyorsa bu sürdürülebilir bir ticaret düzeni değildir.

Bu bağlamda;

- 1) 2023, 2024, 2025 ve 2026 yıllarında kapanan esnaf ve sanatkâr işletmesi sayısı ayrı ayrı kaçtır?
- 2) Aynı dönemlerde açılan işletme sayısı kaçtır?
- 3) Kapanan iş yerlerinin sektörlere göre dağılımı nedir?
- 4) En fazla iş yeri kapanan ilk on sektör hangileridir?
- 5) En fazla esnaf işletmesi kapanan ilk yirmi il hangileridir?
- 6) 2026 yılında kapanan işletmelerin ortalama faaliyet süresi kaç yıldır?
- 7) Beş yıldan uzun süredir faaliyet gösterirken kapanan esnaf işletmesi sayısı kaçtır?
- 8) On yıldan uzun süredir faaliyet gösterirken kapanan işletme sayısı kaçtır?
- 9) İş yerini kapatan esnaflarla kapanma nedenlerine ilişkin bir araştırma yapılmakta mıdır?
- 10) Kapanan işletmelerin kaçında temel nedenin finansman sıkıntısı olduğu belirlenmiştir?

- 11) Kira maliyetleri nedeniyle iş yerini kapatan esnaf sayısına ilişkin veri bulunmakta mıdır?
- 12) Vergi ve prim borçları nedeniyle kapanan işletme sayısına ilişkin çalışma yapılmış mıdır?
- 13) Türkiye genelindeki esnaf ve sanatkârların bankalara olan toplam kredi borcu ne kadardır?
- 14) Esnaf ve sanatkârların Halkbank aracılığıyla kullandıkları toplam kredi bakiyesi ne kadardır?
- 15) Esnaf Kefalet Kooperatifleri aracılığıyla kullanılan kredilerin toplam tutarı nedir?
- 16) 2026 yılında kredi borcunu zamanında ödeyemeyen esnaf sayısı kaçtır?
- 17) Takibe düşen esnaf kredilerinin toplam tutarı ne kadardır?
- 18) Bankacılık sisteminde ticari krediye ulaşamayan esnaf sayısına ilişkin Bakanlığınızın çalışması bulunmakta mıdır?
- 19) Esnafın kredi faizlerinin düşürülmesi için yeni bir destek paketi hazırlanmakta mıdır?
- 20) Borcu bulunan esnaf için uzun vadeli ve düşük faizli yeniden yapılandırma programı uygulanacak mıdır?
- 21) Vergi borcu nedeniyle banka hesabına bloke uygulanan esnaf sayısı kaçtır?
- 22) SGK prim borcu bulunan esnaf sayısı kaçtır?
- 23) Bağ-Kur prim borcu nedeniyle sağlık hizmetlerine erişimde sorun yaşayan esnaf sayısı bulunmakta mıdır?
- 24) Küçük esnafın Bağ-Kur prim yükünün azaltılması planlanmakta mıdır?
- 25) Esnafın emeklilik için gerekli prim gün sayısının SSK'lı çalışanlarla eşitlenmesine yönelik çalışma hangi aşamada mıdır?
- 26) Elektrik ve doğal gaz faturalarının küçük işletmeler üzerindeki yükünü azaltacak özel esnaf tarifesi uygulanacak mıdır?
- 27) Ticarethane elektrik tarifesinin küçük esnaf açısından konut tarifesinden daha pahalı olmasının gerekçesi nedir?
- 28) Kirası cirosunun yüzde 25'ini aşan küçük işletmelerin sayısına ilişkin çalışma yapılmış mıdır?
- 29) İşyeri kira artışlarının küçük esnaf üzerindeki etkisi Bakanlığınız tarafından izlenmekte midir?
- 30) Esnafın stopaj yükünün azaltılması planlanmakta mıdır?
- 31) Basit usulde vergilendirme kapsamına ilişkin yeni düzenleme yapılacak mıdır?
- 32) Küçük işletmeler için vergi yükünün ciro değil gerçek kazanç gücü dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi planlanmakta mıdır?
- 33) Zincir marketlerin küçük esnaf üzerindeki etkisine ilişkin kapsamlı etki analizi yapılmış mıdır?
- 34) Zincir marketlerin aynı bölgede sınırsız şube açmasının küçük esnafı ortadan kaldırdığı yönündeki eleştiriler Bakanlığınız tarafından değerlendirilmekte midir?
- 35) Zincir marketlerin nüfus veya mesafe kriterlerine göre sınırlandırılması planlanmakta mıdır?
- 36) Elektronik ticaret platformlarının küçük satıcılardan aldığı komisyon oranlarının üst sınırlandırılması gündeminizde midir?
- 37) Platform komisyonlarının esnafın kârlılığı üzerindeki etkisini inceleyen bir çalışma yapılmış mıdır?
- 38) Kartlı ödemelerde POS komisyonlarının küçük işletmelere maliyeti yıllık toplam ne kadardır?
- 39) Bankaların küçük esnafa uyguladığı POS komisyonlarının düşürülmesi için çalışma yapılmakta mıdır?
- 40) Kredi kartıyla tahsilat yapan esnafın parasına daha hızlı ulaşabilmesini sağlayacak düzenleme yapılacak mıdır?
- 41) Büyük işletmelerin küçük esnafa ve tedarikçilere yaptığı geç ödemelerin sınırlandırılması planlanmakta mıdır?
- 42) Küçük işletmelerin kamu kurumlarından olan alacaklarının ortalama ödeme süresi kaç gündür?
- 43) Kamuya mal veya hizmet veren küçük işletmelerin ödemelerinin gecikmesi nedeniyle finansman problemi yaşadığı kabul edilmekte midir?
- 44) Gençlerin esnaflığa ve geleneksel mesleklere ilgisinin azalmasına ilişkin Bakanlığınızın çalışması bulunmakta mıdır?
- 45) Çırak bulunmadığı için kapanma tehlikesi yaşayan geleneksel meslek sayısı kaçtır?

- 46) Kaybolmaya yüz tutan meslekleri desteklemek amacıyla vergi ve prim muafiyeti uygulanacak mıdır?
- 47) 2026 yılı içerisinde konkordato veya iflas sürecindeki şirketlerin küçük esnafa olan toplam borcuna ilişkin çalışma bulunmakta mıdır?
- 48) Büyük şirketlerin iflası nedeniyle alacağını tahsil edemeyen küçük tedarikçilerin korunması amacıyla özel güvence mekanizması oluşturulacak mıdır?
- 49) Bakanlığınızın 2027 yılında esnaf işletmesi kapanışlarını azaltmaya yönelik somut hedefi nedir?
- 50) Mahallenin bakkalından sanayi sitesindeki ustaya kadar küçük esnafı borçla ayakta kalmaya mahkûm etmeyen kapsamlı bir Esnafı Koruma ve Güçlendirme Programı ne zaman hayata geçirilecektir?
- 51) Yıllarca vergi ve prim ödeyen bir esnaf dükkânının kepengini kapattığında devletin yalnızca sicilden terkin kaydı yapmakla yetinmesini sosyal Devlet anlayışıyla bağdaştırıyor musunuz?